

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s poličnjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo tuzemsko državo 6 K. Kdaj hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se poličja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovoril. — Določniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Korotška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstotice na enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede sprotaj. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

„Kmet naj kmeta voli“.

To geslo je vrgel med naše ljudstvo ptujski „Stajerc.“ Kjer ni bilo upanja do zmage, tam se je njegova stranka tudi držala tega gesla. A pri zadnjih državnozborskih volitvah, ko je bilo v mariborskem okraju upati na zmago, je takoj postavila na mesto kaknega kmeta slovenjebistriškega Stigerja. Stiger je bil izvoljen. Tudi sedaj pri državnozborskih volitvah je najprej bilo sklenjeno, da kandidira Stiger. Toda ko so se razmere tako ugodno razvijale za kandidata Slovenske kmečke zveze Franca Pišeka, pustili so Stigerja past, in na pozorišče je stopila stara stajercijanska kost Ludvik Kresnik, ki je že vreden pri volitvah propadati.

Za stajercijanci pobirajo.

Čeljska Narodna stranka je že marsikaj pobirala za stajercijanci, tako tudi to geslo. Posluhuje pa se tega gesla samo radi tega, ker je tudi prepričana, da v nobenem volilnem okraju ne bode zmaga. Sicer pa, kakor je pri Narodni stranki marsikaj nepristnega, tako tudi njeni „kmetje“ kandidati. Ali je „kmet“ Roblek v svojem življenju imel že samo en žulj na svojih rokah? Se nobenega, on je hmeljski mešetar in posestnik zemljišča, katerega pa ne obdeluje sam. Roš je krčmar in župan, ki se v kočiji vozi po svoji občini, Glaser je velik lesotrozeč, hodi s frakom okoli in še za plug prijati ne zna, Žurman je najprej iskal svojo srečo po gimnaziji, koji je pa moral vsled nezmožnosti obrniti hrbet, potem po pisarnah, in še le sedaj deli svoj čas med občinsko pisarno in kmečkim delom, Ježovnik je tržki mesar, ki zna rabiti krvavo sekuro, ne pa kmečke motike, Mursa je tovarnar, ki nikdar sam ne orje in ne mlati, Zadravec je paromlinar — to so toliko hvalisani „kmetje“ Narodne stranke.

Zalostna sedmorica.

Recimo, da bi se zgodila nesreča, in pri volitvah bi prodrli vsi liberalni kandidati: Roblek, Roš, Žurman, Ježovnik, Glaser, Mursa, Zadravec. Bole na srce: Ali bi ta sedmorica bila zmožna, samo eno kmečko zahtevo v državnem zboru uresničiti? N. pr. zamotano vprašanje gospodarske ločitve od Ogrske, trgovske pogodbe z Ogrsko, razdolžitve kmečkim posestev, spremembe davčnih zakonov itd. Ali bi mogla samo en pameten predlog spraviti do večine? In ali so ti možje res svet in dika spodnještajerskega kmečkega stanu? Ali nima slovenski kmečki stan bolj uglednih, bolj zmožnih, bolj spoštovanih kmetov nego je ta zalostna sedmorica. O, ima jih, hvala Bogu, na izbero. Toda ker so pametnejši in razsodnejši, drugače mislijo o nalogah in sposobnostih državnih poslancev.

Kaj pa naša stranka?

Slovenski kmečki zvezi očitajo, da je kmečka stranka, a vendar nima samih kmetov kot kandidatoev. Res je, Slovenska kmečka zveza je kmečka stranka, a njena vzvišena, visoka ter odgovornosti polna naloga je, izvršiti kmečki program, rešiti kmečki stan propada in mu zagurati boljšo bodočnost. In kogar smatrajo kmetje-pristaši zmožnega in voljnega, da izvršuje to nalogo, si izberejo za svojega kandidata. Za to pa, četudi niso vsi naši kandidati kmetje, vendar so vsi kmečki kandidati, ki imajo prva naloga izvršitev kmečkega programa, češar ne moremo niti o Narodni stranki niti o stajercijanski stranki trditi.

Kmečki kandidati.

Pristaši Slovenske kmečke zveze so si izbrali Roškarja in Pišeka, ker spodnještajerski poslanci potrebujejo med seboj moža, ki iz lastne skušnje poznata kmečke razmere in ki sta zmožna, te skušnje tudi uveljaviti pri novih postavah; izbrali so si dr. Korotška kot izvrstnega poznavalca kmečko-političnega vprašanja; izbrali so si dr. Povaleja kot strokovnjaka v vseh finančnih stvareh, ki bo neobhodno potreben, če hoče stranka izvršiti svoje obljube zaradi odprave krivičnih davkov; izbrali so si dr. Benkoviča kot dobrega poznavatelja avstrijskega postavodajalstva. Robiž in Ploj pa sta itak že stara zaupnika in pristatelj naših kmetov, katera so tudi liberalci še v zvezde kovali, dokler nista storila neodpušljivega greha in podpisala kmečki program. In če stranka ne hoče kaj storiti, potem je za njo napretnost.

dobrota, da ima v Gradu svojega zaupnika, kateri lahko vsak čas posreduje pri deželni uradih, in da ima tudi na Dunaju stalno moža, ki stranko o vsem informira in za pristaše pri ministrstvih posreduje tudi takrat, ko državni zbor ni zbran in drugih poslancev ni na Dunaju. In taka dva zaupnika sta Robiž, ki je deželni odbornik v Gradu, in dr. Ploj, ki je svetnik pri upravnem sodišču na Dunaju.

Ker pa pridejo na Dunaju v razpravo tudi zadeve iz vseh strok in za celo državo na dnevni red, bodo naši poslanci vsled svojih sposobnosti in svojega znanja tudi v takih slučajih znali svetovati in sklepati, kar je državi in njenim prebivalcem v korist, dočim bi možje kakor Roblek, Žurman, Ježovnik itd. bile le žalostne figure, ki bi ne znali ziniti ne v kmečkih zadevah ne v drugih stvareh. Ne mogli bi niti častno niti dobro zastopati našega ljudstva. Roš je že to v deželnem zboru sijajno dokazal.

Pristaši Slovenske kmečke zveze, na agitacijo za zvezine kandidate!

Politični ogled.

— Dunajski župan dr. Lueger je že toliko okrevljal, da se povrne iz Lovrano na jugu dne 27. t. m. nazaj na Dunaj. Dne 22. t. m. je bilo pri njem v Lovrano odposlanstvo dunajskega mesta, da mu častitajo k desetletnici kar je župan dunajskega mesta.

Cesar v Pragi. V soboto je v Pragi tako snežilo, da je morala izostati vojaška parada. Zato se je pa ista vršila v turek. Pri dvornem obedu, na katerega so bili povabljeni vsi poslanci, višji uradniki in dostojanstveniki, je cesar vsakega nagovoril. Kakor je razvidno iz njegovih govorov, hoče cesar pomirjevalno uplivati na narodnostni boj na Češkem. — Cesarju se baje tako dopade v Pragi, da misli še nekaj dni čez nameravano dobo ostati v Pragi. Mestni svet je cesarja prosil, naj pride vsako leto za nekaj dni v Prago, kar je cesar odobril.

Nagodbeno vprašanje med Avstrijo in Ogrsko ni storilo niti koraka naprej. Ogrji hočejo imeti po 1. 1917 brezpogojno samostojno ogrsko zemljo in hočejo že sedaj imeti zato zagotovilo. Beek pa je izjavil, da avstrijska vlada nikoli ne bo sklenila pogodbe, ki bi bila le priprava za ločitev. Na tako ločitev bi bilo le mogoče tedaj misliti, če bi se popreje avstrijska industrija in poljedelstvo potom dolge pogodbe na Ogrskem utrdili. Sveda tega Ogrji hočejo. Na prvi pogled stoji torej sedaj z pogodbo slabo. Toda najbrž bodo obveljali glasovi, ki že sedaj pravijo, da si obe vladi nista tako nasproti, kakor bise sklepalo iz tega. Pravijo namreč, da Beek misli na bodoče volitve in je zato tako odločen. Naj se zgodi karkoli, toliko je gotovo, da ministrski predsednik Beek takoj pade, kakor hitro pusti od svojega stališča.

Na Španskem je zmaga pri državnozborskih volitvah katoliška stranka.

Maroko. Ubegli ropar Rais-Uri se baje namerava združiti z prestolonaslednikom ter napasti s sultanovo armado, ki tabori ob reki Ulja. Rais-Uri hoče tudi napasti od Francozov posejeno mesto Udžo.

Razne novice.

* Promocija. G. Lovro Pogačnik, odvetniški kandidat v Gradu in naš bivši urednik, bo danes 26. t. m. v Gradu promoviran doktorjem prava. Čestitamo!

* Šolska vest. Kakor časniki zadnjih dni poročajo, bode se na srednjih šolah in učiteljskih letos šolsko leto sklenilo dne 6. julija. Vseled tega se bodo poletni sprejemni izpiti v gimnazije in realke vršili prej nego doslej, namreč okoli 6. julija. Opozarjamo ob enem, da se vsled ministrskega ukaza poletni sprejemni izpiti od letošnjega leta naprej vrši tudi na učiteljskih, na kojih se je doslej sprejemalo le v jeseni.

* Vinska postava je bila dne 12. t. m. potrjena.

* Sejmi v maju: I. na Ljubnem in pri sv. Filipu v Vračah, ulimske fere; sv. Filipa dan na Hajdini, pri sv. Barbari v Halozah, v Lipnici, v Mnti. Velenju, o križevem v Podsedri, pri sv. Roku (pri Ptju, v Sevnici ob Dravi), v Jarenini (v Slovenskih goricah); 3. v Loki; 4. v Vidmu; križev ponedeljek v Arnužu, Rogatu in Velenju; križev aredo v Braslovčah in Konjicah; sv. Florijana dan v Bistriči, St. Jurju ob južni železnici, sv. Lorenca, Svičini, v Gornjem Gradu in pri sv. Trojici v Slov. goricah; v ponedeljek po

sv. Florijana v Brežicah; drugi dan po sv. Florijanu pri sv. Barbari; drugi poned. v mesecu v Bregu niže Ptuja (za živino); 7. v spod. Kostivnici; 8. na Polju; sv. Pankracija dan v Lembergu, na Planini, v Slovenjem Gradu, v Teharjih; sv. Janeza Nepom. dan v Gornji Suci, Čmureku, Soseski, Vojniku, ponedeljek pred binkoštni v Rajhenburgu; 16. na Pilšanu; 22. v Loki; 24. pri sv. Filipu v Vračah; sv. Urbana dan v Rogatu in Vitanju, v Slivnici (okraj Maribor); 28. pri sv. Trojici v Slov. goric; kvaterni turek v Ljutomeru; ponedeljek po kvaterni nedelji v St. Jurju ob južni železnici; sredo pred Vnebohodom pri sv. Lorenca v Slovenskih goricah; ponedeljek pred binkoštni v Olimju, Rajhenburgu, Velenju in Poljčanah; četrtek pred binkoštni v Artičah; bink. turek v Središču, pri sv. Emi, v Radgoni, Lučanah, Marenbergu in na Laškem; binkoštno soboto v Podsredi; ponedeljek po sv. Trojici pri sv. Jurju (pod Rifa); ponedeljek po sv. Rešnjem Telesu v Novi Cerkvi, 10. dan po binkošti na Tinskem; četrtek po sv. Rešnjem Telesu v Loki; 31. na Rečici in v Cirkovcah.

Brzjavne karte. Poštna uprava namerava uvesti neko novost: brzjavne karte. To bodo listi menda v velikosti današnjih dopisnic. Stale bodo te karte po 50 vinarjev in se bo smelo z njimi oddajati brzjavke, ki nimajo preko 10 besed. To bo torej prva ugodnost teh kart, da se bo oddajalo brzjavke z desetimi besedami za 50 namesto, kakor doslej po 60 vinarjev. Tudi adresatu, komur bodo brzjavke iz teh kart namenjene, bo dobival brzjavke pisane na odprtih kartah. — Uporabljale se pa bodo nove karte tudi lahko za večje telegrame, ne samo za desetbesedne, toda v tem slučaju se bo moralo plačati od besede po 6 vin., kar se bo storilo s tem, da se poleg že vtisnjene znamke za 50. vin. prilepijo znamke do višine navadne brzjavne pristojbine. Pošti se bodo karte oddajale na ta način, da se jih prinese na pošto, ali vrže v pošto tržico ali pa izroči poštnemu selu.

* Stanje setev je po poročilu poljedelskega ministrstva sledeče: Karse tiče jesenske setve, je stanje ozimne pšenice povoljno; setve sovobče dobro prezimile. Nasprotno pa je rž po vseh deželah brez izjeme slabo prezimila in se mora v mnogih slučajih preorati, oziroma nadomestiti s poletno. Miši, polži in gosence so rži najbolj škodovali na Češkem in Moravskem. Ogrščica vobče dobro uspeva, tudi detelja ni slaba. Travniki napravijo tam, kjer je sneg že izkopnel, dober vtis, prezimili so dobro, toda ponekod so miši prizadele mnogo škode. Dežja zelo primanjkuje zlasti na Južnem Tirolskem, pa tudi ponekod na Primorskem in v Dalmaciji. V Galiciji, mnogih alpskih deželah in Primorju prizadeva kmeta pomanjkanje krme veliko skrb. Poletno setev, ki se je zaradi velike mokrote zelo zakasnila, sedaj marljivo sejejo; zgodnji krompir je po južnih deželah že vsajan, sladkorno peso že tudi vsejajo. Hmelj se je močno razvil in je dobro prezimil. Trta je vsled zime precej trpela; v severnih vinskih pokrajinah je po večjih krajih pozebela, pa tudi na Stajerskem. V južnih Tirolah, na Primorskem in v Dalmaciji pa je trta dobro prestala zimo. Na Nižjeavstrijskem in na Stajerskem ne pričakujejo dobre letine. Sadno drevje je skoro povsod dobro cvetelo in je precej upanja, da bo dobro obrodilo.

* Tržne vesti. V pretečenem tednu nam razna tržišča niso nudila večjih sprememb, ter se premika kupčija in promet v ozkih mejah. Setve z majhnimi izjemami niso trpele vsled dolge zime ter so vsa poročila ugodna. Tudi napredujejo v ugodni meri poljska dela. Pšenica ne živa zanimanja, ker mlini ne čutijo potrebe se založiti z blagom, ker kupčija z moko je jako elaba. Dovozi so neznatni, vendar zadostujejo. Rž nam je javila višje cene in to tudi v inozemskih tržiščih, in to z ozirom na večjo zahtevo, ki se je pojavila. Ni pa pričakovati, da bo ta okrepitev vztrajala. Oves je za april znatno poskočil koncem tedna, da pa poraba se ne bo sprijaznila s tem nenavadnim poskokom, je gotovo. Taršica nam ni nudila večjih sprememb, ker je promet neznaten. Otrobi so stalni v ceni. Svinjska mast še vedno nima živahne kupčije ter bode oživila kupčijo šele sprememba cen.

* Živina na Dunaju. Nizke cene zadnjih tednov so napotile lastnike, da so prignali manj živine na trg, tako da blago tudi neznatni zahtevi ni zadostovalo. Vseled tega so cene poskočile in so morali kupci vkljub vsemu obotavljanju plačati višje zahteve. Kupčija je bila tedaj jako mrtva. Da se višje cene ne bodo vzdržale, je z gotovostjo pričakovati, ker so se dosegle na umetni način. Pomanjkanje krme sili lastnike, da prodajajo živino.